

TARKASTUSKERTOMUS

Hämeenlinna (Lammi) Porraskoski Jokela

Maastotarkastuksen suoritti 11.6.2008 Museoviraston tutkija Olli Soininen ja 6.11.2008 Museoviraston tutkijat Olli Soininen ja Eeva-Liisa Schulz

P= 6796 285

I= 3388 546

K= 110-120

1. tarkastuskäynti

Tarkastuksen aihe

Tammikuussa 2008 hyvinkääläinen Jouni Rasimus (0400-523429) ilmoitti sähköpostitse Museovirastoon, että hän on löytänyt Lammin Porraskoskelta maastosta rakenteita, jotka ovat hänen mielestään talonpoikaisen raudanvalmistusuunin jäännöksiä. Em. hän perusteli sillä, että metallinpaljastimella maastossa voi havaita oleva runsaasti rautakuonan kappaleita sekä perimätiedolla, että alueen lähistöllä olisi sijainnut 1800-luvulla sepän torppa. Ko. olevan löytöpaikan lähistöllä, n. 450 metriä kaakkoon sijaitsee Sepänkallio-niminen mäki.

Toukokuussa Rasimus antoi lähemmät paikkatiedot, joiden perusteella suoritettiin maastotarkastus 11.6.2008.

Kohde sijaitsee tilalla Jokela 401-423-0014-0139, omistajat Marjatta ja Taisto Jokela, Porraskoskentie 1248 16900 LAMMI.

Havainnot

Ilmoitettu paikka sijaitsee Nerosjärven eteläpäässä sijaitsevien Hortinlahden ja Haukkavuoren välisellä tasanteella. Alue on metsätalousmaata, jossa kasvaa MT-tyypin kuusimetsä. Metsän puuston keski-ikä on arviolta noin 100 vuotta, maata peittää paksu sammalikko. Noin 50 metriä ko. paikan itäpuolella nousee pieni kalliomäki. Pensaskerros alueella oli vähäistä joten havaintomahdollisuudet olivat käyntihetkellä hyvät.

Alueella erottui maastossa kaksi rakennetta:

Rakenne 1: maaharjanteen keskeltä katkaisema kuoppa-pari, joista eteläisempi on muodoltaan pitkulainen, kooltaan 1 x 3 metriä, syvyys 40-50 cm ja pohjoisempi pyöreä, halkaisija n. 2 m ja syvyys 60 cm. Harjanteen päällä kasvaa kuusi, jonka ikä on arviolta

reilut 60 vuotta. (kuvat 1-2) . Rakennetta peittää paksu sammale, jonka alla maa on tummanruskeaa ja nokipitoista.

Kuva 1 : Kuoppapari

Kuva 2: pyöreä kuoppa

Rakenne 2:em. kuoppaparista noin 40 metriä pohjoiseen sijaitsee halkaisijaltaan noin 2 m. oleva pyöreä kehä, jonka kehän paksuus on noin 30-40 cm, sisäkuopan halkaisija 1 m ja syvyys 40 cm. Rakennetta peittää paksu sammale, jonka alla maa on tummaa ja nokipitoista.

Kuva 3: Kehä, gps-laite pohjoislaidalla

Kahden rakenteen lisäksi lähimaastossa näkyi useita halkaistuja kiviä.

Kuva 4 : halkaistu kivi

Kuva 5: halkaistu kivi

2. tarkastuskäynti

Elokuussa 2008 Jouni Rasimus soitti ja kertoi löytäneensä edellä tarkastetun paikan läheisyydestä kumpareita, joiden sisällä on metallinpaljastimen mukaan pitkänomaisia metalliesineitä. 11.8. Rasimus lähetti sähköpostitse kartan (liite 2).

Olli Soininen ja Eeva-Liisa Schulz kävivät tarkastamassa 6.11. ilmoituksen. Hämärää lukuun ottamatta havainto-olosuhteet olivat muutoin hyvät.

Havainnot

Ilmoitettu paikka sijaitsee Nerosjärven eteläpäässä sijaitsevien Hortinlahden lounaispuolisella metsä-alueella. Alue on metsätalousmaata, jossa kasvaa MT-tyyppin kuusimetsää. Metsän puuston keski-ikä on arviolta noin 100 vuotta, maata peittää paksu sammalikko. Noin 50 metriä ko. paikan itäpuolella nousee pieni kalliomäki. Pensaskerros alueella oli vähäistä joten havaintomahdollisuudet olivat käyntihetkellä hyvät.

Nyt tarkastettu paikka sijaitsee noin 100 m kaakkoon kesäkuussa 2008 tarkastetuista rakenteista. Pohjoisreunalta loivasti kohoavan metsäharjanteen laella on ainakin kolme sammaleen peittämää, halkaisijoiltaan noin 1,5 ja korkeudeltaan 0,5- 1 metriä olevaa

pyöreää kumpua. Kummut ovat selkeästi ihmisen tekemiä ja niissä näyttäisi olevan mukana orgaanista ainetta (puuta) (keskipisteen koordinaatit $p = 3388\ 615$, $i = 6796\ 108$, $k = 120$)

Kummut sijaitsevat pienellä tasanteella, jossa näkyy myös muita ihmistoiminnan jälkiä, mm. suurten kivien päälle on nosteltu pienempiä kiviä. Kaski- tai peltoalueesta ei ole kyse, sen sijaan kummut voivat liittyä talonpoikaiseen raudanvalmistukseen ja siten läheisiin muihin rakenteisiin.

Arviot

Kyseiset rakenteet ovat ihmisen tekemiä. Niiden luonne ei selvinnyt tarkastuksen yhteydessä varmuudella, puuston ja kasvillisuuden perusteella arvioiden niillä on kuitenkin oletetusti ikää yli sata vuotta. Jouni Rasimuksen havaintojen mukaan alueella on runsaasti rautapitoista kuonaa ja kiveä. Sen havainnon perusteella rakenne 2 voi olla talonpoikaisen raudanpelkistysuunin perusta ja rakenne 1 / kuopat voivat liittyä alueelta lohkotun malmikiven pasutukseen kuten myös kummut. Rasimuksen havaintojen mukaan ainakin yhden kummun sisällä on pitkänomainen rautaesine.

Kyseessä on muinaismuistolain (295/63) rauhoittama kohde.

Kohteella tarvitaan kuitenkin tarkempia tutkimuksia sen luonteen selvittämiseksi. 11.6. käynnin yhteydessä merkitsin havaitut rakenteet maastoon oransseilla mjkuitunauhoilla.

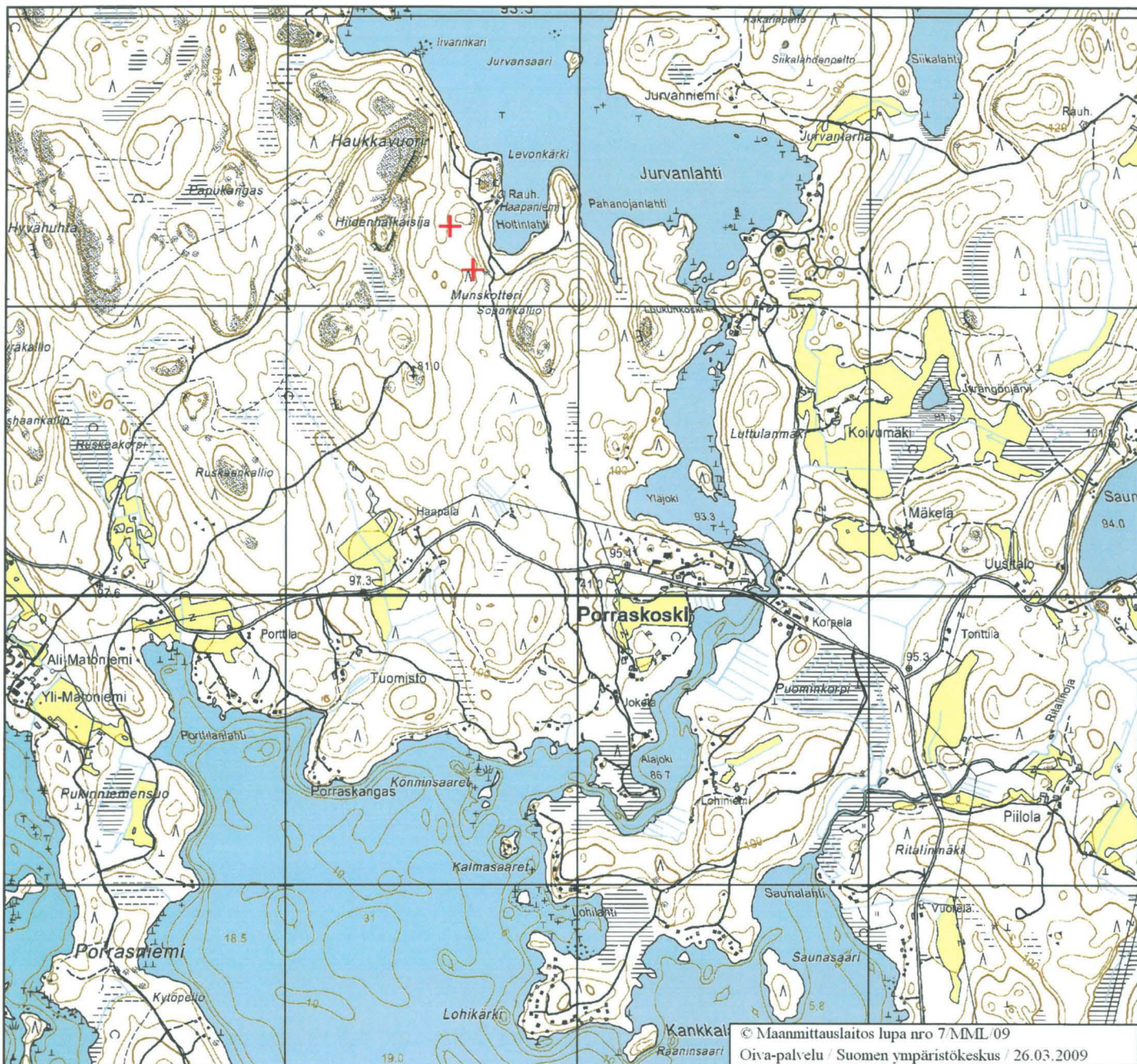
Hämeenlinnassa 26.3.2009

Olli Soininen
Tutkija
Museovirasto

HÄMEENLINNA (Lammi) Jokela

6.

Mittakaava 1:20000 Ruutujako 1 km

Koordinaattijärjestelmä: KKJ-yk

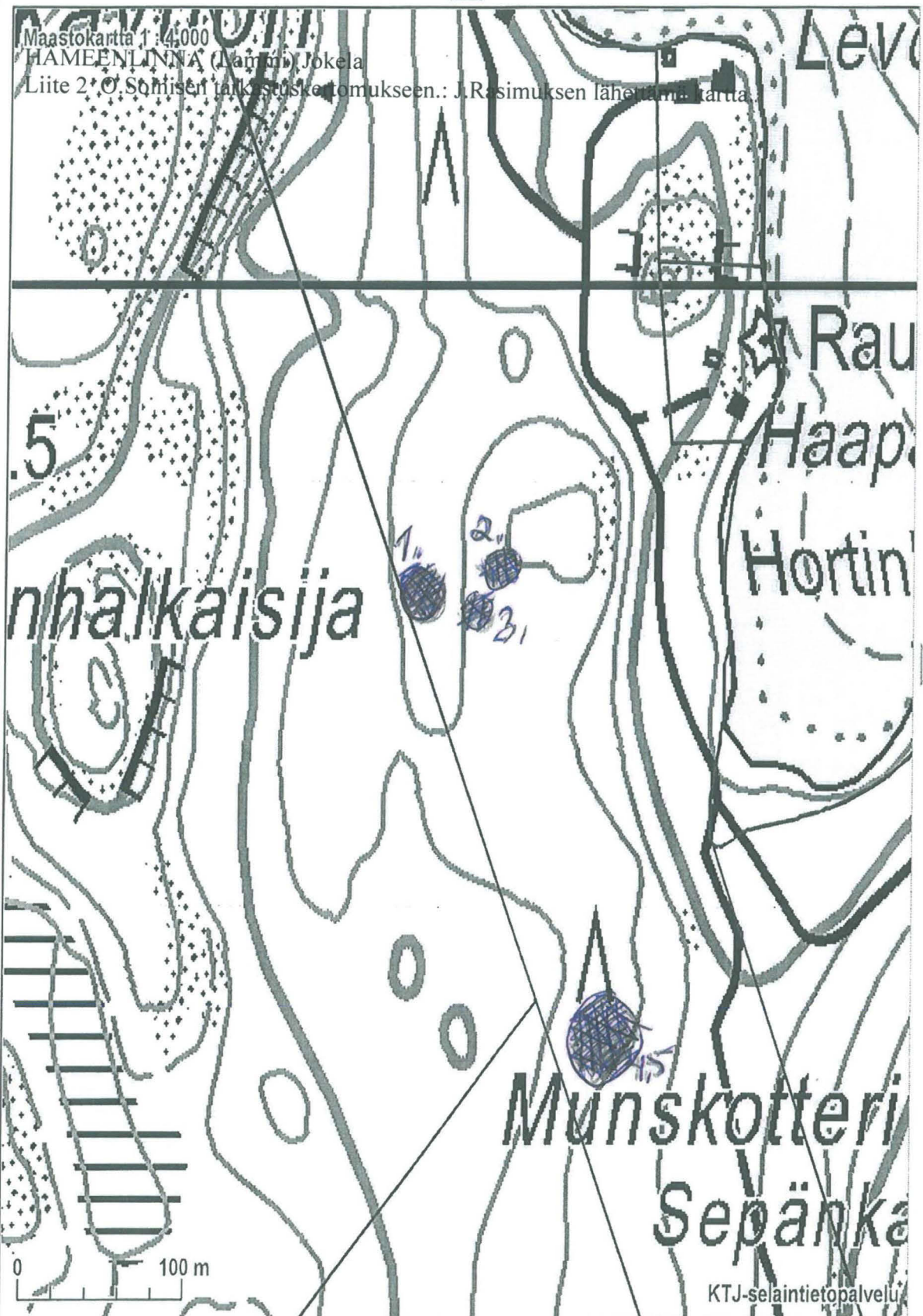
Nurkkapisteen koordinaatit: 6793370:3387043 - 6797030:3390923

Karttaliite O. Soinisen tarkastuskertomukseen

+ = maastossa havaitut rakenteet

Osoita kartalle uusi keskipiste tai siirrä karttaa vetämällä.